

Spordi organisatsiooniline korraldus ja reguleerimise vormid (Loeng 1)

Joe Noormets,
Tallinna Ülikool, joe@tlu.ee

See töö omab Creative Commons (CC) litsentsi Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 3.0. Tutvu litsentsiga:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

Sport

Sport on institutsionaliseeritud ja standardsetele reeglitele alluv tulemustele suunatud võistluslik tegevus, milles osalemine eeldab ratsionaliseeritud süsteemis arendatud võimeid ning omandatud oskusi

Joe Noormets, 2009

2

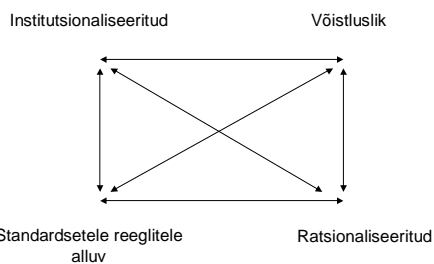

Spordi olemuslikud aspektid

Joe Noormets, 2009

3

Kontiinum

- ↑ ○ Tippспорт
- Võistlussport
- Harrastussport
-
- (Spordi)alakeskne liikumisharrastus
- Tervise ja vormisolekuga liituv liikumine
- Rekreatsioon
- Elulaadiga liituv liikumine
- ↓ ○ Kutsealane liikumine

Joe Noormets, 2009

4

Sport sotsiaalse süsteemina

- Sport on sotsiaalne nähtus (sotsiaalselt konstrueeritud)
- Sport on osa kultuurist
  - osa inimeste elust
  - seotud kultuurilise ideoloogiaga
- Sport on seotud oluliste institutsioonidega (sotsiaalse elu sfääridega):
  - perekond
  - majandus
  - massimeedia
  - poliitika
  - haridus
  - religioon

Joe Noormets, 2009

5

“Spordikorralduse” vormid

- Iseseisev liikumisharrastus
- Sport kui teenus / toode
- Programmilised vormid (kehaline kasvatus koolis ja kaitsejõududes; raviteenus ja rehabilitatsioon)
- Vabatahtlikult organiseerunud spordiühendused

Joe Noormets, 2009

6

Spordikorralduse tasandid

- Organisatsiooni- ja grupisisene
- Lokaalne (vald, linn)
- Regionaalne (maakond)
- Riiklik
- Rahvusvaheline
  - Euroopa
  - Üleilmne

Spordikorralduse sektorid

- Riiklik sektor**
  - kehaline kasvatus haridusasutustes, kaitseväes, riiklikes eriteenistuslikes, sotsiaal- ja teistes süsteemides
- Vabatahtlik sektor**
  - kannab spordiliikumise põhiraskust alates noortesportist kuni olümpiamängudeni ning haarates endasse ka kõige mitmekesisemaid liikumisharrastuse (ka mitte-võistluslike) vorme.
- Kommertslik sektor**
  - sündinud äriistel eesmärkidel täites teatud rolli elanikkonnale sportimisvõimaluste ning spordi kui vaatamängu pakkumisel ning võimaldades tippatleetidel realiseerida oma võimeid ning saada ka tulemustekohast tasu.

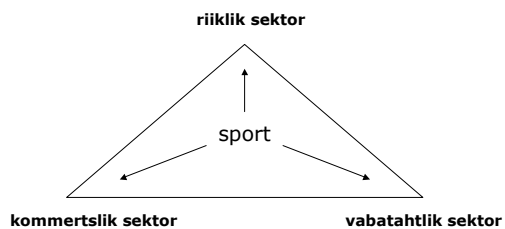

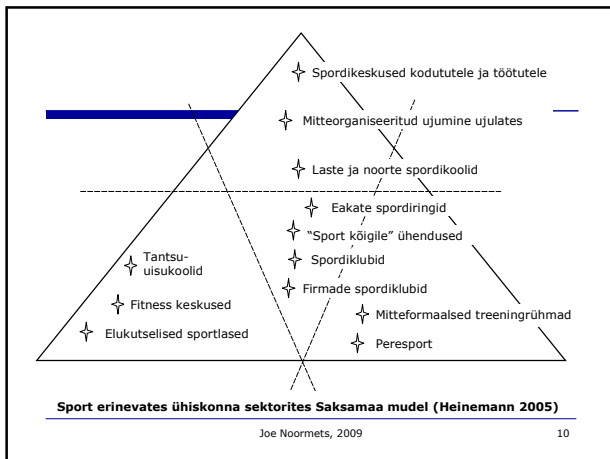

Eesti spordiorganisatsioonid 1

□ **SPORDISEADUS** / Vastu võetud 6. aprillil 2005. a

§ 4. Spordiorganisatsioonid

- 1) **spordiklubi** – eraõiguslik juriidiline isik, mille põhitegevus on spordi arendamine;
- 2) **maakonna spordiliit** – maakonnas tegutsevate spordiklubide ühendus, kes rahvusliku olümpiakomitee liikmena esindab maakonna sporti ja kellel on ainuõigus korraldada maakonna meistrivõistlusi ja anda vastavaid tiitleid;

Eesti spordiorganisatsioonid 2

- 3) **spordialaliit** – spordiala harrastavate spordiklubide üleriigiline ühendus, kes spordiala rahvusvahelise spordialaliidu ning rahvusliku olümpiakomitee liikmena spordiala esindab ja kellel on ainuõigus korraldada üleriigilisi meistrivõistlusi ning anda vastavaid tiitleid;
- 4) **spordiühendus** – spordi spetsiifilises valdkonnas (harrastussport, tervisesport, koolisport, üliõpilassport, puudega inimeste sport, töökohasport, veteranisport jm) või piirkondlikul põhimõttel tegutsevate spordiklubide või füüsiliste isikute ühendus;

Eesti spordiorganisatsioonid 3

5) **rahvuslik olümpiakomitee** – maakonna spordiliite, spordialaliite, spordiühendusi ja olümpiahartas sätestatud tingimustel füüsilisi isikuid ühendav organisatsioon, kes korraldab ühistegevust ja arendab ning kaitseb spordi- ja olümpialiikumist Eestis.

§ 5. Spordikool

- Spordikool on huvialakooli seaduse või erakooliseaduse alusel tegutsev asutus.

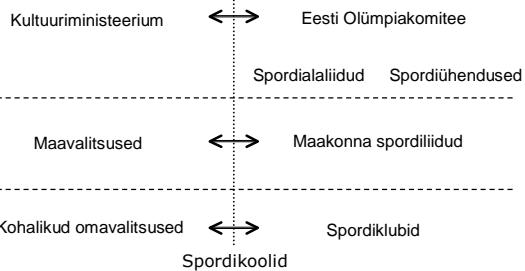

Riiklik sektor

Spordiorganisatsioonid

Riigi ja spordi vahelised suhted

- Sport on riigile oluline seetõttu, et see pakub võimalusi:
  - noorte kaasamiseks sotsiaalselt väärtuslikesse tegevustesse,
  - tervise edendamiseks,
  - igas vanuses osalejate isiklikuks arenguks,
  - sotsiaalsete ja kultuuriliste tavade laienemiseks üldsuses,
  - rahvuslikuks ja rahvusvaheliseks lugupidamiseks,
  - ausa mängu kontseptsiooni toetamiseks,
  - rahvusvaheliseks suhtluseks.

□ Riik on spordile tähtis, kuna see võib:

- finantseerida sporti ja pakkuda rajatisi ja teenuseid,
- koolitada spordijuhte, treenereid ja õpetajaid,
- aidata kindlustada piisavaid treeningsüsteeme ja -teenuseid sportlastele,
- aidata organiseerida võistlusi, kursusi, ressursse,
- aidata kaasa spordi ja tervislike eluviiside propageerimisele meedia vahendusel,
- pakkuda toetusi, nii korralduslikke kui finantsilisi, spordimeditsiinile ja -teadusele,
- arendada kooli spordiprogramme,
- pakkuda juurdepääsu oma infrastruktuurile ja seeläbi teha võimalikuks spordi arengule kaasaitamine oma erinevate ministriumide kaudu.

Riikliku sektori rollid Eestis

□ Põhimõtted:

- vabatahtlikkus, iseotsustamine, omaalgatuslikkus, huvil põhinev;
- mittetulunduslik eesmärk;
- säästlik areng;
- demokraatia;
- spordialakeskne juhtimine;
- klubilisel tegevusel põhinev;
- selge rollijaotus (Riik, KOV, spordiorganisatsioonid);
- otsustajate paljusus;
- mitmetasandiline finantseerimine;
- koostöö;
- tagasiside.

Ministriumid

- **Kultuuriministrium** haldusalasse kuulub sport.
- **Haridusministrium** ülesanne on kehalise kasvatus korralldamine koolides, spordispetsialistide koolitamine ja sporditeaduse arendamine.
- **Sotsiaalministrium** ülesanne on puudega inimeste tervise- ja võistlusspordialaseks tegevuseks soodsate tingimuste loomine ja muude spordiliikumisega seonduvate sotsiaalprobleemide lahendamine.
- **Kaitseministrium** ülesanne on kehalise kasvatus ja spordi korralldamine kaitsejõududes

---

Riigivõimu peamised funktsioonid

- Soodsa õigusruumi loomine
Seadused ja teised õigusaktid, mis mõjutavad sporti kui institutsiooni ja sportimist kui tegevust
- Materiaalse baasi kindlustamine
Spordiehitiste ja -rajatiste planeerimine, ehitamine ja osaliselt ka ülalpidamine

---

Vabatahtliku sektori rahaline toetamine

- Vabatahtliku sektori rahaline toetamine
Spordiorganisatsioonide toetamine, nende poolt ellu kutsutud projektide toetamine ja avalike teenuste osutamise tellimine spordiklubidelt
- Kehalise kasvatus tagamine
Kehaline kasvatus üldhariduskoolides, spordialase kõrghariduse võimaldamine, kohalike omavalitsuste huvikoolidena tegutsevate spordikoolide ülalpidamine
- Koordineerimine
Riiklik statistika, andmekogud ja registrid

Spordi roll kodanikeühiskonnas

- **Väide:** Spordiliikumise jõud peitub kodanikeühiskonnas ehk algatusvõimelistes ja osalevates kodanikes.
- Kodanikeühiskonna idee taustal on kaks põhimõtet, liberalism ja demokraatia.
  - Liberalism tähendab põhiõiguste, muuhulgas ühinemisvabaduse aluselt tagatud inimese vabadust toimida ühiskonnas omaenda või teatud inimgrupi eesmärkide suunas.
  - Demokraatiaga liidetakse poliitilise süsteemi kaudu tagatud inimese võimalus osaleda iseenda ja ühiseid asju ja sihte puudutavate otsuste tegemisel.
- Spordis teostub kodanikutegevuse demokraatlik iseloom ühendus- ja organisatsioonitöö kaudu.
- Spordiorganisatsioon on oma alt-üles organiseerituse ja ulatuse tõttu kogu Eesti kodanikkonna demokraatlike tegevusmodelite kohaselt tähtis institutsioon.

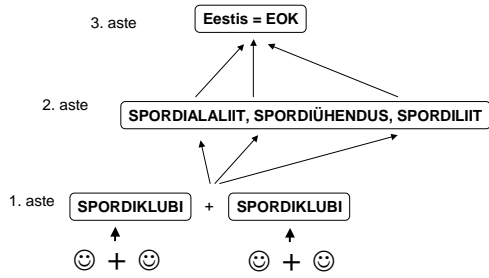

Klassikaline demokraatlik spordiorganisatsioon

Joe Noormets, 2009 22

Täna kuulamast!
